

AI YOUTH WORK
NAVIGATOR

VIDEO TUTORIAL PRIRUČNIK

www.ai4youthworkers.eu

SADRŽAJ

1

UVOD U VIDEO TUTORIALE

Uvod	02
------------	----

2

IZRADA VIDEO TUTORIJALA

Korak 1. Analiza potreba	04
Korak 2. Odabir formata videa	06
Korak 3. Pisanje scenarija	07
Korak 4. Odabir softvera i alata	10
Korak 5. Vježbanje i snimanje	15
Korak 6. Uređivanje videa	16
Korak 7. Povratne informacije i manje promjene	18
Korak 8. Dijeljenje i praćenje	19

3

REFERENCE	20
-----------------	----

ANEKSI	21
--------------	----

UVOD

Ovaj vodič je rezultat Erasmus+ KA2 projekta „AI Youth Navigator“. Namijenjen je kao podrška organizacijama mladih i radnicima s mladima (na području informiranja) koji žele stvoriti vlastite zanimljive i informativne tutorijale o primjeni alata umjetne inteligencije u radu s mladima.

Iako ćete u njemu pronaći teoretsko znanje potrebno za izradu video tutorijala, naš je cilj bio i učiniti ovaj priručnik praktičnim pozivajući vas na „putovanje“ iza kulisa našeg vlastitog procesa stvaranja videa. Kroz cijeli vodič pronaći ćete točno opisane korake kako su izrađeni video tutorijali u sklopu projekta „AI Youth Work Navigator“, koji ilustriraju kako i zašto smo donosili određene odluke tijekom tog procesa.

Kako bi priručnik bio lak za korištenje, podijeljen je u nekoliko poglavlja od kojih svaki od njih pruža uvide i praktične savjete. Možete ga pročitati od početka do kraja ili jednostavno odmah preći na poglavlje koje odgovara vašoj trenutnoj fazi izrade videa.

Nadamo se da će vam ovaj priručnik biti koristan izvor. Uživajte u čitanju!

Odricanje od odgovornosti za korištenje umjetne inteligencije. Tijekom izrade ovog priručnika korišteni su alati umjetne inteligencije. Grammarly je korišten za provjeru gramatike, pravopisa i jasnoće jezika. ChatGPT je korišten za brainstorming, raspravu o idejama i pregled nacrti teksta, uključujući prijedloge za gramatiku, formulaciju, strukturu i čitljivost. Sve prijedloge koje su dali alati umjetne inteligencije provjerili su i uredili autori teksta. Konačni sadržaj i odluke ostaju odgovornost autora i projektnog tima.

Co-funded by
the European Union

Jugendagentur

VRSTE VIDEO TUTORIALA

Video tutorijal predstavlja oblik edukativnog sadržaja koji je dizajniran da vodi gledatelje kroz specifičan zadatak, proces ili koncept. Video tutorijali nude detaljne korak po korak upute, demonstracije ili objašnjenja koja su osmišljena kako bi pomogla gledateljima da usvoje nove vještine, riješe probleme ili postignu druge ciljeve.

Postoje razne vrste tutorijala, a vrsta koja se koristi ovisi o cilju koji se želi postići – svrsi tutorijala. Najčešće vrsta klasificiranih tutorijala prema stilu/formatu izrade:

SNIMKA ZASLONA. Snimka zaslona predstavlja sliku koja prikazuje aktivnosti na računalu, tabletu ili mobilnom uređaju. Obično se kombinira s glasovnom naracijom.

POD VODSTVOM VODITELJA. Video vođen pod vodstvom voditelja uključuje osobu, odnosno voditelja, koji se izravno obraća gledateljima. Ovaj format drži voditelja u glavnom fokusu i pomaže u izgradnji osobne povezanosti.

HIBRID. Ova vrsta videa obuhvaća snimke zaslona i pod vodstvom voditelja (obično se prikazuje u malom prozoru u kutu zaslona).

TEMELJEN NA SLAJDOVIMA. Tutorial temeljen na slajdovima kombinira slajdove (PPT, CANVA, Google Slides itd.) s glasovnom naracijom ili kratkim videom s voditeljem u kutu. Slajdovi obično sadrže tekst, primjere, infografike, slike, jednostavne animacije itd.

DEMONSTRACIJA. Ova vrsta videa koristi se za prikazivanje kako izvršiti neki zadatak ili aktivnost. Fokus kamere usmjeren je na samu radnju, a ne na voditelja

ANIMIRANO. Animirani tutorijali koriste animirane likove ili avatare, animacije, grafiku, pokretne ikone i druge vizualne elemente za objašnjavanje teme ili procesa. Može biti potpuno animiran ili sadržavati određene animirane dijelove.

Co-funded by
the European Union

Izrada vašeg video tutorijala

Pogledajmo kako stvoriti video tutorial bez tehničkog rječnika, koristeći jednostavne korake. Važno je razumjeti da ne morate biti stručnjak ili profesionalac u uređivanju videa da biste izradili video tutorial, ali trebate biti spremni posvetiti svoje vrijeme istraživanju, učenju i eksperimentiranju s različitim idejama i alatima.

KORAK 1. ANALIZA POTREBA: DEFINIRANJE CILJEVA I PUBLIKE

Prije nego što započnete s razvojem videa, potrebno je donijeti odluku o dvije ključne stvari: što želite objasniti (cilj) i tko je vaša publika. Važno je imati na umu da će se izrada tutorijala za početnike razlikovati od izrade tutorijala zaiskusnu publiku – jezik, tempo i razina detalja moraju biti prilagođeni publici.

Evo nekoliko smjernica koje vam mogu pomoći u određivanju cilja i publike:

- ➡ Što bi gledatelj trebao biti sposoban učiniti nakon što pogleda moj tutorial?
- ➡ Koju razinu prethodnog znanja posjeduju?
- ➡ Koje specifične izazov(e) nastojim riješiti?
- ➡ Koliko su vremena spremni posvetiti učenju ovoga?
- ➡ Gdje i na koji način će se gledati tutorial (računalo, telefon itd.)?

Odgovori na ova pitanja omogućit će vam da kreirate jasnije i bolje organizirane video tutorijale.

AI YOUTH WORK NAVIGATOR

U projektu AI Youth Work Navigator odlučili smo pomoći radnicima mladih (u području informiranja) da razumiju kako mogu koristiti AI alate u svom svakodnevnom radu.

Već smo bili upoznati s našom publikom i imali smo definiran opći cilj. Sljedeći korak bio je bolje razumjeti njihove potrebe i odrediti na što bi se tutorial trebao fokusirati.

ISTRAŽIVANJE

U tu svrhu proveli smo opsežno online istraživanje na europskoj razini kako bismo razumjeli na koji način radnici s mladima (u području informiranja) koriste umjetnu inteligenciju u svom radu, u koje svrhe te koje praznine u njihovom znanju postoje.

Na temelju rezultata online istraživanja sastavili smo popis alata umjetne inteligencije te smo ih i testirali. Odabrali smo 15 alata prema nekoliko kriterija – koliko su ti alati korisni u radu s mladima (u području informiranja), mogu li se koristiti na različite načine, koliko su jednostavni za korištenje, koliko su pristupačni te mogu li se koristiti odgovorno.

UKLJUČIVANJE ZAJEDNICE

Nakon toga, testirali smo odabrane alate s radnicima mladih (u području informiranja) iz Cipra, Hrvatske, Njemačke, Španjolske i Slovačke.

Radnici s mladima (u području informiranja) su potom glasali pomažući nam da donesemo odluku o tome za koje alate je potrebno napraviti video tutorijale.

KORAK 2. IZBOR VIDEO FORMATA

Nakon što ste definirali cilj video tutoriala i upoznali svoju publiku, sljedeći korak je odabrati format koji će najbolje funkcionirati – snimka zaslona, pod vodstvom voditelja, hibridni format, slajdovi, demonstracija ili animacija. Ova odluka trebala bi biti donesena prije pripreme scenarija jer će utjecati na način na koji će se tutorial planirati, pisati i snimati. Ipak, moguće je prilagoditi format i tijekom razvoja scenarija.

Na primjer, ako je cilj video tutoriala predstaviti i prikazati korištenje digitalnog alata, najprikladniji bi bio snimka zaslona ili hibridni format jer omogućuje gledatelju da prati proces korak po korak. Ako je cilj tutorijala objasniti koncept, format s voditeljem ili format temeljen na slajdovima može bolje funkcionirati. Ako je cilj video tutorijala prikazati fizičku aktivnost ili praktični proces, demonstracijski format bio bi najbolji izbor.

Odabrani format ne mora nužno biti samo jedna vrsta formata. U određenim situacijama, video tutorijal može spojiti više vrsta. Ključno je da odabrana vrsta ili kombinacija vrsta podržava osnovni cilj tutorijala i da je prikladna za ciljanu publiku.

AI YOUTH WORK NAVIGATOR PRIMJER

U projektu AI Youth Work Navigator odlučili smo da će hibridni format najbolje odgovarati za naše tutorijale:

- Snimke zaslona omogućit će nam da prikažemo AI alat u postupku korištenja i tako korak po korak vodimo gledatelje kroz određeni postupak.
- Format vođen od strane voditelja, osobito u uvodnim i sažetim dijelovima, omogućio bi nam da tutorijal bude više osobniji i vođen kroz korake procesa.

Tijekom razvoja scenarija (sljedeći korak), shvatili smo da se određeni dijelovi našeg tutorijala, poput uvoda, završetaka, prijelaza i ključnih poruka, mogu učinkovitije prikazati jednostavnim animacijama. Kao rezultat toga, na kraju smo odabrali kombinaciju različitih formata – snimke zaslona, pod vodstvom voditelja i animacija.

KORAK 3. IZRADA SCENARIJA

Scenarij predstavlja tekstualni dokument koji opisuje radnju i sadržaj videa. Možete odabrati između različitih modela scenarija:

- ▶ **RIJEČ PO RIJEČ SCENARIJ.** Zapisujete sve što će biti izrečeno u videu. Iako priprema zahtijeva više vremena, snimanje je znatno lakše jer se samo trebate pridržavati onoga što je napisano.
- ▶ **SCENARIJ TEMELJEN NA TEKSTU.** Izdvojite ključne teme koje želite obraditi i organizirajte ih u logičan rapored - uvod, razrada i zaključak.
- ▶ **SCENARIJ U BLOKOVIMA.** Podijelite sadržaj na odjeljke, poput uvoda, konteksta, glavnih koraka, sažetka i sljedećih koraka.
- ▶ **SCENARIJ U DVA STUPCA.** Jedan stupac prikazuje što će publika vidjeti, a drugi što će čuti. To olakšava usklađivanje pripovijedanja s vizualnim elementima, slajdovima, radnjama na ekranu ili drugim komponentama.

Evo nekoliko preporuka za izradu scenarija:

Istražite temu. Ako niste upoznati s temom ili alatom, proučite prije pisanja.

Usredotočite se na jednu ključnu poruku. Pokušajte ne uključiti previše ideja u jedan scenarij.

Obratite pažnju na vizualne elemente. Pripremite scenarij u skladu sa vizualnim elementima, radnjama na ekranu ili slajdovima

Koristite neutralan ton. Prijateljski, razgovorni jezik i humor koristite samo kada je to primjereno.

Neka bude jednostavno. Koristite kratke rečenice, jasan jezik i izbjegavajte suvišni tehnički žargon.

Pročitajte tekst naglas. To vam pomaže da provjerite intonaciju, brzinu i odabir riječi.

Pregledajte skriptu. Zatražite od nekoga drugog da provjeri jesu li koraci i jezik jasni te nedostaje li nešto.

SCENARIJSKA PLOČA

Za složenije tutorijale možete izraditi i scenarijsku ploču. Pomaže vam u planiranju što će gledatelji vidjeti i čuti, kojim redoslijedom i što treba pripremiti prije snimanja. Također može biti korisno kada više osoba sudjeluje u procesu izrade tutorijala.

Jednostavna ploča scenarija može biti tablica koja prikazuje svaki segment videa, vizualne elemente ili sadržaj zaslona, kao i tekst ili zvuk. Možete koristiti unaprijed pripremljeni predložak ili izraditi svoj vlastiti.

Project Name: _____ Page: _____ of _____
 By: _____ Date: _____

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Education World ©
Copyright © 2009 Education World www.educationworld.com

Slika 2. Predložak scenarija. Izvor: Education World, „Besplatni predložak scenarija – 8 panela“

AI YOUTH WORK NAVIGATOR

Nakon što smo u suradnji s osobama koje rade s mladima odabrali 5 alata, započeli smo s izradom scenarija.

Započeli smo s testiranjem i eksperimentiranjem odabranih alata te smo se pitali:

- Koji radni zadatak radnicima s mladima (u području informiranja) bi ovaj alat mogao olakšati?
- Koji bi bio realan i relevantan slučaj upotrebe za tutorijal?
- Koje su ključne funkcije alata koje možemo prikazati?
- Što nam je cilj s ovim tutorijalom?
- Koja ograničenja (ako postoje), rizici i ključne točke odgovorne upotrebe trebamo istaknuti?

Nakon toga smo razmatrali ideje o tome koji bi zadatak ili proces svaki tutorijal mogao prikazivati.

S obzirom na to da smo željeli imati potpunu kontrolu nad naracijom, započeli smo s pripremom scenarija riječ po riječ koji je bio podijeljen u nekoliko segmenata:

1. Uvod i brendiranje projekta
2. Predstavljanje problema/izazova (Projektna aplikacija)
3. Predstavljanje alata kao potencijalnog rješenja
4. Praktična prezentacija alata
5. Druge primjene alata – proširenje znanja
6. Sažetak, promišljanje i preporuke
7. Zaključak

Svaki odjeljak uključivao je naslov, približnu duljinu, sažeti opis onoga što će se prikazati na ekranu i tekst za glasovnu naraciju.

Započeli smo s izradom scenarija za jedan odabrani alat, no isti predložak scenarija kasnije je korišten za razvoj drugih scenarija. Prvi nacrt scenarija potom je podijeljen s kolegama za pregled, a zatim sa posebno odabranom fokus grupom: radnicima s mladima (u području informiranja), kreatorima politika, stručnjacima za umjetnu inteligenciju, predstavnicima istraživačkih institucija, tehnoloških tvrtki itd.

Povratne informacije su se zatim integrirale u naš scenarij prije nego što smo prešli na sljedeću fazu.

KORAK 4. ODABIR ISPRAVNIH ALATA I SOFTVERA

Nakon što ste odabrali format(e) i pripremili scenarij, sljedeći korak je odabir softvera i alata koje ćete koristiti za izradu video tutorijala. To ne podrazumijeva nužno korištenje složenih ili profesionalnih alata. Preporučujemo da iskoristite alate koje već koristite i softver s kojim ste već upoznati. Ako niste upoznati s određenim softverom, provjerite jesu li vaše kolege upoznate i mogu li vam pomoći ili pokazati kako ga koristiti.

ALATI: DEFINICIJA RAZINE

Alati navedeni u ovom priručniku organizirani su prema razini korisnika kako bi se olakšao odabir najprikladnije opcije:

- **Početni nivo odnosi se na alate koji su jednostavni za korištenje i zahtijevaju malo ili nimalo prethodnog iskustva.** Ovi alati su obično korisni za osnovne zadatke ili za kreiranje jednostavnog sadržaja.
- **Srednja razina odnosi se na alate koji pružaju veće mogućnosti i fleksibilnost, ali su i dalje prilično jednostavni za korištenje.** Istraživanje ovih alata može zahtijevati više vremena, no korisni su kada želite veću kontrolu nad ishodima.
- **Napredna razina odnosi se na alate koji pružaju naprednije funkcionalnosti ili su prikladniji za složene projekte.** Učenje i korištenje ovih alata obično zahtijeva više vremena, ali uključuju napredne postavke, detaljne opcije uređivanja i druge značajke koje podržavaju profesionalno stvaranje sadržaja.

Prilikom odabira između besplatne i plaćene verzije, važno je provjeriti kako platforma upravlja vašim podacima. Plaćene verzije mogu pružiti veću kontrolu nad privatnošću, pohranom ili korištenjem prenesenog sadržaja, no to uvijek treba provjeriti u uvjetima i pravilima o privatnosti platforme.

ALTERNATIVNE OPCIJE

POČETNA RAZINA

Za jednostavne animacije, **PowerPoint** može biti dobar početak, osobito jer ga mnogi već koriste. Omogućuje korisnicima dodavanje jednostavnih animacija i prijelaza na slajdove te izvoz prezentacije kao videa.

SREDNJA RAZINA

Adobe Express može biti odličan izbor, osobito ako već koristite Adobe alate i tražite alat sličan Canvi s unaprijed pripremljenim predlošcima. Omogućuje vam prilagodbu predložaka, dodavanje vlastitog teksta, slika, ikona i drugih grafičkih elemenata. Prikaldniji je za jednostavne dizajnerske animacije i kratke animirane videozapise. Dostupna je besplatna verzija, no i ona ima svoja ograničenja.

Renderforest je još jedan alat, ali je više fokusiran na videozapise temeljene na animaciji. Nudi gotove predloške za animirana objašnjenja, videozapise u stilu bijele ploče i animacije logotipa. Može biti koristan kada želite da konačni rezultat više nalikuje animiranom videozapisu, a ne kao vizualni element s nekim pokretom. Postoji besplatna verzija, ali s određenim ograničenjima.

NAPREDNA RAZINA

Za naprednije animacije, **PowToon** i **Animaker** predstavljaju izvrstan izbor. Ova dva alata nude animirane scene, karaktere, vizualne efekte i razne predloške za korištenje, no učenje kako ih koristiti može zahtijevati više vremena. Za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata za oba alata.

PRIMJER

AI YUTH WORK NAVIGATOR

Budući da naši tutorijali sadrže različite elemente - govornika, snimanje zaslona i jednostavne animacije - koristili smo nekoliko različitih alata. Većinu alata redovito koristimo u svakodnevnom radu, osim HEYGEN-a. Pogledajmo ih koje smo alate koristili:

ANIMACIJA

CANVA je internetska platforma za dizajn koja omogućuje kreiranje različitih grafika, prezentacija, objava na društvenim mrežama i videa.

U svakodnevnom radu koristimo CANVA, stoga smo s njom dobro upoznati. Uvodni i završni dijelovi, kao i svjetlosne animacije, izrađeni su uz pomoć ovog alata.

Postoje i drugi alati koji se mogu koristiti za izradu animacija, ovisno o vašem iskustvu, proračunu i specifičnim potrebama.

ALTERNATIVNE OPCIJE

POČETNA RAZINA

Loom može biti koristan alat kada trebate snimiti kratki tutorijal koristeći zaslon, kameru i glas, bez trošenja puno vremena na postavljanje. Bolje je prilagođen za kratka objašnjenja nego za dulje tutorijale ili one koji zahtijevaju više uređivanja. Dostupna je besplatna verzija, no ona ima svoja ograničenja.

SREDNJA RAZINA

ScreenPal može biti izvrsna opcija kada je snimanje zaslona ključno za tutorijale. Omogućuje vam istovremeno snimanje zaslona i web kamere, odabire dio zaslona koji želite snimiti te postavlja web kameru preko zaslona. Također nudi mogućnost bilježenja i razne opcije uređivanja. Stoga je prikladniji kada želite "očistiti" snimku prije nego što je upotrijebite u završnom tutorijalu. Za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata.

NAPREDNA RAZINA

ActivePresenter je napredni alat za snimanje zaslona. Omogućuje istovremeno snimanje zaslona, web kamere, mikrofona i zvuka sustava. Također nudi napredne opcije uređivanja videa, uključujući rezanje, dodavanje titlova, bilješke, isticanje i druge vizualne elemente. Ovaj alat može biti koristan za izradu detaljnih tutorijala ili videozapisa za e-učenje, no može potrajati dulje da se savlada njegovo korištenje. Za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata.

PRIMJER

AI YOUTH WORK NAVIGATORS

SNIMANJE

EKRANA

Budući da nam je bila potrebna samo slika zaslona, koristili smo program za snimanje zaslona na računalu.

Za snimanje zaslona na Windows operativnom sustavu pritisnite Windows + Shift + R, a zatim odaberite područje zaslona koje želite snimiti. Alternativno, za snimanje zaslona na Mac računalu pritisnite Shift + Command + 5.

Međutim, ako trebate istovremeno snimati ekran i prezentera, postoje alati koje možete koristiti.

ALTERNATIVNE OPCIJE

POČETNA RAZINA

TTSMaker može biti koristan alat ako vam je potreban jednostavan generator teksta u govor bez registracije. Besplatna verzija omogućuje do 20 000 znakova tjedno, iako broj znakova koje možete generirati odjednom ovisi o odabranom glasu. Ipak, glasovne opcije mogu zvučati manje prirodno u usporedbi s drugim, naprednijim alatima.

SREDNJA RAZINA

Murf AI predstavlja izvrsnu opciju kada želite imati veću kontrolu nad glasovnom naracijom. Osim što omogućuje generiranje naracije iz teksta, pruža i mogućnosti prilagodbe zvuka glasa. Na primjer, možete odabrati stil te prilagoditi brzinu, visinu tona, naglasak i pauze – sve to može doprinijeti prirodnijem zvuku glasa. Također nudi dodatne opcije poput izmjena glasa, AI sinkronizacije i kloniranja glasa. Za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata.

NAPREDNA RAZINA

LOVO/Genny može biti izuzetno koristan alat kada želite raditi na glasovnoj naraciji i video montaži unutar iste platforme. Omogućuje vam stvaranje glasovne naracije i rad na videu na jednom mjestu. To znači da možete dodati svoj scenarij, generirati glasovnu naraciju, uskladiti je s vašim videom ili vizualizacijama, prilagoditi vrijeme i nastaviti s uređivanjem videa bez potrebe za korištenjem više alata i platformi. Dostupna je besplatna probna verzija, no za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata.

PRIMJER

AI NAVIGATOR ZA RAD S MLADEŽI

GLASOVNA

NARACIJA

ELEVENLABS predstavlja naprednu platformu za generiranje zvuka i govora koja se oslanja na umjetnu inteligenciju. Ovu platformu smo iskoristili za stvaranje glasovne naracije koja se transformira u govor za uvod i završetak naših video tutorijala.

Platforma nudi širok spektar glasova za odabir. Mogu se pretraživati prema jeziku, naglasku, spolu, dobi i kategoriji/stilu. Nakon što odaberete glas, platforma također pruža opcije za prilagodbu glasa, uključujući brzinu, stabilnost i pretjerano naznačavanje.

ElevenLabs također pruža dodatne značajke, uključujući kloniranje i promjenu glasa, sinkronizaciju i titlove. Ipak, besplatni plan dolazi s ograničenim mjesečnim kreditom, a pristup svim značajkama zahtijeva plaćenu pretplatu.

Evo nekoliko drugih alata s kojima možete eksperimentirati.

POČETNA RAZINA

D-ID može biti koristan kada želite brzo stvoriti jednostavan video s avатарom koji govori. Osmišljen je za pretvaranje slike, fotografije ili odabranog avatara u govorećeg prezentera. Stoga je koristan za kratke isječke avatara ili testiranje ideje prije izrade cjelovitog video tutorijala. Za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata.

SREDNJA RAZINA

Synthesia može biti izvanredan alat za izradu sveobuhvatnih video tutorijala s avатарom koji govori. Ova platforma djeluje poput uređivača videa ili prezentacija: možete kreirati scene, dodavati vizualne elemente, prilagoditi izgled svog avatara i dodavati skriptu. Dostupni su gotovi avatari ili možete stvoriti vlastite avatare “kloniranjem” sebe ili korištenjem prompta. Također, uključuje višejezične glasovne snimke i prijevode. Za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata.

NAPREDNA RAZINA

Colossyan se može koristiti za izradu videa s avatarima koji govore/prezentiraju, no njegova glavna prednost leži u primjeni za obuku ili e-učenju. Kao i kod drugih alata, dostupni su gotovi avatare ili mogućnost stvaranja vlastitih. Osim toga, Colossyan omogućuje dodavanje interaktivnih elemenata poput pitanja s višestrukim izborom ili scenarija grananja gdje se video prilagođava odabirima gledatelja. Budući da videozapise možete izvesti kao SCORM pakete, on je više prikladan za interaktivne aktivnosti učenja nego samo za prezentacije sa skriptama. Za pristup svim značajkama potrebna je plaćena pretplata.

PRIMJER

AI YOUTH WORK NAVIGATORS

IZRADA AI AVATARA

HEYGEN je AI video platforma koja stvara videozapise temeljeni na avatarima, prevodi govorni sadržaj i omogućuje realističnu sinkronizaciju usana avatara na više jezika.

Ovaj alat smo koristili za kreiranje vlastitog avatara za projekt – Eleni, koja je voditeljica naših video tutorijala.

Postoji nekoliko razloga zbog kojih smo se odlučili koristiti AI avatar. Prvo, osigurava dosljednost – možemo koristiti istog prezentera u svim video tutorijalima. To je posebno važno ako odlučimo stvoriti dodatne video tutorijale u budućnosti.

Drugo, praktičnije je s obzirom na resurse, jer ne trebamo organizirati određeno mjesto za snimanje ili opremu, unajmljivati govornika ili ponovno snimati cijeli video svaki put kada želimo napraviti manje promjene.

KORAK 5. VJEŽBANJE I SNIMANJE

Ako se snimate na video ili audio zapis, prvo uvježbajte ono što ćete govoriti. Pročitajte svoj scenarij naglas ili uvježbajte ključne dijelove. Prilikom snimanja obratite pažnju i na držanje, pokrete ruku i geste.

Kada snimate zaslon, osobito s ciljem prikazivanja korištenja digitalnog alata ili platforme, unaprijed uvježbajte potrebne korake. Budite svjesni na što trebate kliknuti i što trebate prikazati. Zatvorite sve nepotrebne kartice i programe te provjerite da osobni ili osjetljivi podaci nisu vidljivi.

Ne zaboravite osigurati prikladan prostor – odaberite mirno mjesto gdje vas nitko neće ometati. Evo nekoliko savjeta za snimanje:

- **Ne zaboravite disati i ne žuriti.** Ako nismo navikli snimati sebe, nervoza može preuzeti kontrolu i možda ćete biti potaknuti da to završite što je prije moguće. Usporite, dišite i govorite malo sporije nego obično.
- **Iskoristite pauze.** Uvijek koristite pauze, osobito nakon objašnjenja važnog koncepta ili koraka – to omogućuje gledatelju da obradi informacije.
- **Ne težite savršenstvu pri prvom pokušaju.** Ako napravite grešku, nemojte odmah prestati snimati. Pauzirajte, usredotočite se i ponovite dio koji nije bio dobar. Uređivanje pogrešaka kasnije je lakše i manje vremenski zahtjevno nego ponovno započinjati svaki put kada nešto pođe po zlu.
- **Napravite kratku probnu snimku.** Prije snimanja cijelog videa izradite kratku probnu snimku. To će vam omogućiti da provjerite zvuk, kameru, kvalitetu zaslona, vidljivost, veličinu fonta i pozadinsku buku.

KORAK 6. MONTAŽA VIDEOA

Uređivanje predstavlja ključnu fazu u procesu izrade video tutorijala. Kvalitetno uređen tutorijal ne samo da će izgledati profesionalno, već će i potaknuti angažman gledatelja i potaknuti usvajanje znanja.

Točan postupak ovisit će o softveru koji koristite, no većina tutorijala obuhvaća sljedeće osnovne korake:

- 01 UVOZ I ORGANIZIRANJE MATERIJALA** - dodajte svoje videozapise, slike, animacije i druge datoteke u softver za uređivanje i organizirajte ih u ispravnom redoslijedu.
- 02 ODREZIVANJE I PRILAGOĐAVANJE SNIMKE** - uklonite nepoželjne dijelove i prilagodite trajanje ili brzinu kada je to potrebno. Ostavite kratku pauzu prije i nakon govora kako biste olakšali rezanje.
- 03 UREĐIVANJE VIZUALNIH MATERIJALA** - prilagodite svjetlinu ili kontrast prema potrebi i dodajte tekst, grafiku ili prijelaze na mjestima gdje pomažu gledateljima da prate vodič.
- 04 DODAVANJE ZVUKA I TITLOVA** - uključite naraciju ili pozadinsku glazbu i provjerite usklađenost s onim što se prikazuje na ekranu. Prilagodite glasnoću ili primijenite jednostavna postupna pojačavanja/poništavanja kada je to potrebno. Provjerite titlove zbog točnosti i pristupačnosti.
- 05 IZVOZ VIDEOA** - odaberite prikladan format datoteke, razlučivost i kvalitetu za mjesto na kojem će se videozapis koristiti.

ALTERNATIVNE OPCIJE

POČETNA RAZINA

Canva može biti korisna kada želite koristiti jednostavan alat za uređivanje videa koji ne zahtijeva mnogo vremena za učenje. Canva je dobar alat za izradu jednostavnih, vizualno jasnih video tutorijala. Postoji besplatna verzija, no ona ima svoja ograničenja.

OpenShot može biti koristan kada vam je potreban besplatan alat za uređivanje videa koji je prvenstveno usmjeren na uređivanje, ali je i dalje dovoljno jednostavan za početak. Može se koristiti za osnovne zadatke uređivanja poput rezanja, obrezivanja, slaganja videoisječaka, dodavanja teksta, prijelaza i zvuka.

SREDNJA RAZINA

Filmora može biti korisna kada su vam potrebne naprednije mogućnosti uređivanja od onih koje nude osnovni alati, ali niste spremni za korištenje složenijeg softvera. Može se koristiti kada tutorijal zahtijeva detaljnije uređivanje, kao što su sinkronizacija zvuka s videom, dodavanje titlova, korištenje ključnih kadrova, preciznija promjena brzine, ispravljanje boja ili dodavanje efekata pokreta. Dostupna je besplatna verzija, no ona ima svoja ograničenja.

NAPREDNA RAZINA

DaVinci Resolve može se koristiti kada vam je potreban napredniji alat za uređivanje koji je besplatan. Može se primijeniti kada tutorijal zahtijeva precizniju montažu, titlove, pokretnu grafiku, efekte i rad sa zvukom. Ipak, proces učenja može potrajati, osobito ako nemate iskustva s uređivanjem videa.

PRIMJER

AI YOUTH WORK NAVIGATORS

UREĐIVANJE

VIDEOZAPISA

Za završnu montažu videa odabrali smo alat koji nam je bio poznat i koji smo već ranije koristili - Adobe Express.

Adobe Express je alat za dizajn slika i uređivanje videa. Dostupan je u besplatnoj verziji, no određene značajke su ograničene ili zahtijevaju plaćenu pretplatu.

Iskoristili smo Adobe Express za spajanje različitih dijelova našeg tutorijala, uključujući uvod i zaključak, jednostavne animacije, snimke zaslona i videozapise koje predstavljaju voditelji. Također smo ga koristili za usklađivanje zvuka s vizualnim elementima (rezanjem, obrezivanjem i promjenom brzine određenih dijelova), dodavanje prijelaza i završna podešavanja.

Osim Adobe Expressa, dostupni su i drugi alati koje možete koristiti.

KORAK 7. POV RATNE INFORMACIJE I MANJE PROMJENE

Nakon što je prva verzija vašeg video tutorijala završena, korisno je podijeliti je s kolegama ili s malom fokus grupom. Fokus grupe mogu obuhvatiti predstavnike vaše ciljne publike (za koju je video namijenjen), kolege i stručnjake. To vam može pomoći da sagledate tutorijal iz vanjske perspektive i utvrdite je li jasan, koristan i jednostavan za praćenje.

Kada tražite povratne informacije, usredotočite se na specifične aspekte. Na primjer, pitajte je li objašnjenje razumljivo, jesu li koraci laki za praćenje, je li tempo videa odgovarajući ili nedostaje nešto bitno.

Ako povratne informacije ukazuju na manje promjene koje bi vaš tutorijal učinile jasnijim ili lakšim za praćenje, izvršite te promjene prije nego što ga završite. Međutim, važno je razumjeti da velike promjene možda neće biti izvedive u ovoj fazi. Cilj prikupljanja povratnih informacija nije započeti video tutorijal ispočetka, već unaprijediti dijelove koji zahtijevaju manje, izvedive prilagodbe.

PRIMJER

AI YOUTH WORK NAVIGATOR

Tijekom izrade video tutorijala koristili smo internu i eksternu evaluaciju. Za internu evaluaciju sami smo pregledali video i zatražili povratne informacije od kolega.

Za vanjsku evaluaciju organizirali smo dvije fokus grupe. Prva fokus grupa bila je osmišljena za prikupljanje povratnih informacija o scenariju, dok se druga usredotočila na prvu verziju video tutorijala. Fokus grupe okupile su radnike s mladima, kreatore politika, stručnjake za umjetnu inteligenciju te predstavnike istraživačkih institucija i tehnoloških tvrtki.

Prije izrade završne verzije video tutorijala, implementirali smo neke manje opsežne prijedloge iz unutarnjeg i vanjskog testiranja. Završna struktura tutorijala poslužila je kao osnova za izradu drugih video tutorijala.

Co-funded by
the European Union

KORAK 8. DIJELJENJE I PRAĆENJE REZULTATA

Dijeljenje tutorijala jednako je važno kao i njegovo stvaranje. Čak ni dobro izrađen tutorijal neće biti koristan ako ciljana publika ne zna da postoji, gdje ga može pronaći ili zašto bi ga trebala pogledati. Stoga je važno pažljivo razmisliti o tome gdje i kako će se tutorijal dijeliti.

Podijelite svoj tutorijal na platformama koje su prikladne za njegovu svrhu i publiku koju želite dosegnuti. Na primjer, javni tutorijali mogu se dijeliti na YouTubeu, društvenim mrežama ili vašoj web stranici. Strukturirani tutorijali za obuku najbolje je dijeliti na platformama za e-učenje, osobito ako želite uključiti dodatne materijale za učenje ili kvizove. Za interne tutorijale, dijeljenje videa “claude” organizacije ili slanje poveznice putem e-pošte može biti dovoljno.

Prilikom dijeljenja tutorijala, važno je imati na umu da ljudima treba dobar razlog da kliknu i pogledaju ga. Umjesto da jednostavno dijelite poveznicu na video, preporučuje se objasniti o čemu se u tutorijalu radi i zašto ga vrijedi pogledati. Osigurajte da su naslov, opis i cjelokupna poruka videa jasni i zanimljivi. Također, ne zaboravite ponovno dijeliti tutorijal kada je to relevantno, primjerice tijekom radionica, treninga, uvođenja u posao ili kampanja na društvenim mrežama.

Nadalje, važno je pratiti situaciju nakon što je video tutorijal podijeljen. Kad god je to moguće, provjerite pokazatelje kao što su broj pregleda videozapisa, trenuci kada su gledatelji prestali gledati, dijelovi koji su ponovno pregledani te jesu li ljudi postavljali dodatna pitanja ili davali povratne informacije. Ovi podaci mogu pomoći u razumijevanju korisnosti video tutorijala za ciljanu publiku. Ako se tutorijal ne gleda ili ne koristi prema očekivanjima, trebali biste razmotriti razloge za to i što treba promijeniti - je li to naslov, opis ili kanali dijeljenja? U nekim slučajevima, to može značiti da bi drugi pristup bio učinkovitiji za ciljanu publiku, poput demonstracija uživo, radionica ili izravne podrške putem mentorstva.

REFERENCA

1. AnySpeech tim. (30. ožujka 2026.). 10 najboljih alata za pretvaranje teksta u govor u 2026. <https://anyspeech.io/blog/best-text-to-speech-tools#6-playht--najbolja-biblioteka-glasova>
2. Borges, C. (11. ožujka 2025.). Video scenarij: Kako izraditi izvanredne lekcije od temelja. Panda Video. <https://www.pandavideo.com/blog/video-script>
3. Brame, C. J. (2016). Učinkoviti obrazovni videozapisi: Načela i smjernice za maksimiziranje učenja učenika iz video sadržaja. CBE—Obrazovanje u životnim znanostima, 15(4), es6. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5132380/>
4. Centar za obrazovanje i učenje Sveučilišta Columbia. (n.d.-a). Stvaranje učinkovitih obrazovnih videa. <https://ctl.columbia.edu/resources-and-technology/teaching-with-technology/diy-video/effective-videos/>
5. Centar za obrazovanje i učenje Sveučilišta Columbia. (n.d.-b). Preporučene metode pisanja scenarija. <https://ctl.columbia.edu/resources-and-technology/teaching-with-technology/diy-video/effective-videos/script-writing/>
6. Creative Commons. (n.d.). Licenca Creative Commonsa. <https://creativecommons.org/share-your-work/use-remix/cc-licenses/>
7. Institut za digitalno učenje. (n.d.). Mayerovih 12 principa multimedijskog učenja s praktičnim primjerima. <https://www.digitallearninginstitute.com/blog/mayers-principles-multimedia-learning>
8. Europska komisija. (n.d.). Kada je privola valjana? https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/rules-business-and-organisations/legal-grounds-processing-data/grounds-processing/kada-je-privola-valjana_en
9. Europski odbor za zaštitu podataka. (n.d.). Zakonita obrada osobnih podataka: Vodič za zaštitu podataka za mala poduzeća. https://www.edpb.europa.eu/sme/be-compliant/process-personal-data-lawfully_en
10. Europski odbor za zaštitu podataka. (2020a, 30. siječnja). Smjernice 3/2019 o obradi osobnih podataka putem video uređaja. https://www.edpb.europa.eu/documents/guideline/guidelines-32019-on-processing-of-personal-data-through-video-devices_hr
11. Europski odbor za zaštitu podataka. (2020b, 4. svibnja). Smjernice 05/2020 o privoli prema Uredbi 2016/679. https://www.edpb.europa.eu/documents/guideline/guidelines-052020-on-consent-under-regulation-2016679_hr
12. González Pozo, A. (15. siječnja 2026.). Kako izraditi video tutorial za svoje tečajeve? Opsežne upute i optimalni alati. isEazy. <https://www.iseazy.com/blog/video-tutorial/>
13. Tim NextThought. (29. veljače 2024.). Što je proizvodnja edukativnih videa? Kako i zašto djeluje. <https://www.nextthought.com/blog/why-videos-are-important-in-education>
14. Oujezdský, A. (2014). Razvoj edukativnih video tutorijala i njihova primjena u obrazovanju. Međunarodni časopis za informacijske i komunikacijske tehnologije u obrazovanju, 3(1), 28–39. <https://dokumenty.osu.cz/pdf/kik/ictejournal/2014-01/ictejournal-2014-1-article-3.pdf>
15. TechSmith. (3. lipnja 2026.). Kako stvoriti izvanredne edukativne videozapise u 5 koraka koji poučavaju. <https://www.techsmith.com/blog/how-to-make-great-educational-videos/>
16. Trainn. (n.d.). Vodič za video. <https://trainn.co/glossaries/video-creation/what-is-tutorial-video/>
17. Vyond tim. (20. prosinca 2024.). Kako izraditi video tutorial: Vodič korak po korak. Vyond. <https://www.vyond.com/blog/how-to-make-a-tutorial-video/>

PRILOG 1.

VIDEO VODIČ: PREDLOŽAK ZA SKRIPTU

QUESTIONS	ANSWERS
1. Tko je moja publika?	
2. Koji specifičan izazov će ovaj tutorijal riješiti?	
3. Što će publika moći napraviti nakon što pogleda ovaj video?	

SCENE	NARACIJA	VIZUALNI PRIKAZI

PRILOG 2.

VIDEO VODIČ: POPIS ZA PROVJERU

Koristite ovaj popis za provjeru prije snimanja, tijekom uređivanja i prije dijeljenja tutorijala.

PLANIRANJE I PRIPREMA

- ☐ Odredite cilj i ciljana publika.
- ☐ Odaberite najpogodniji video format.
- ☐ Pripremite precizan i fokusiran scenarij.
- ☐ Odaberite program, alate i opremu.
- ☐ Provjerite dozvole za vanjske materijale.
- ☐ Prikupite suglasnost ako se osobe pojavljuju u videu.
- ☐ Provjerite sigurnosne mjere ako se u videu nalaze maloljetnici.

SNIMANJE

- ☐ Odaberite tiho mjesto i smanjite ometanja.
- ☐ Provjerite zvuk, kameru, osvjetljenje i snimanje zaslona.
- ☐ Očistite radnu površinu, zatvorite suvišne kartice, dokumente i programe te isključite zvuk obavijesti.
- ☐ Sakrijte privatne ili osjetljive informacije.
- ☐ Izradite kratku probnu snimku.

UREĐIVANJE

- ☐ Organizirajte dijelove videa u logički redoslijed
- ☐ Isjecite ili skratite suvišne djelove.
- ☐ Uskladite zvučnu naraciju s onim što se prikazuje na ekranu.
- ☐ Istaknite ključne korake i “gumbe”.
- ☐ Upotrebljavajte tekst, strelice, isticanja ili zumiranje samo kada je to nužno.
- ☐ Provjerite jačinu zvuka i glazbu u pozadini.
- ☐ Uključite titlove ili ispravite automatski generirane titlove.

PRIJE PODJELJENJA

- ☐ Pogledajte završni video u cijelosti.
- ☐ Prikupite povratne informacije kada je to moguće.
- ☐ Provedite manje, izvedive promjene gdje je to potrebno.
- ☐ Pripremite jasan naslov, opis i poruku za dijeljenje.
- ☐ Odaberite najpogodniju platformu za dijeljenje.
- ☐ Izvršite konačnu provjeru autorskih prava, privola i privatnosti.

AI YOUTH WORK NAVIGATOR

Co-funded by
the European Union

jugendagentur

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
MÜNCHEN

Sufinancirano od strane Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su isključivo stavovi projektnog tima i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Nacionalne agencije Jugend für Europa. Ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

www.ai4youthworkers.eu